

STANOVISKO

ODBORU CENTRÁLNÍ HARMONIZAČNÍ JEDNOTKA
Č. 6/2026

(PŮVODNĚ STANOVISKO CHJ Č. 1/2019)

DOTAZ

Jak probíhá proces řídicí kontroly u příjmových operací?

SEZNAM SOUVISEJÍCÍCH PŘEDPISŮ A MATERIÁLŮ

INTERPRETOVANÝ PRÁVNÍ PŘEDPIS	zákon č. 231/2025 Sb., o řízení a kontrole veřejných financí (dále „zákon o řízení a kontrole veřejných financí“)
DALŠÍ PŘEDPISY A MATERIÁLY	- zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále „zákon o svobodném přístupu k informacím“) - zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále „zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích“) - zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) (dále „zákon o obcích“) - zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) (dále „zákon o krajích“) - zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze (dále „zákon o hlavním městě Praze“)

ODPOVĚĎ

U příjmových operací se provádí předběžná řídicí kontrola před schválením operace a následná řídicí kontrola. Dále je vedoucí orgánu veřejné správy povinen nastavit pravidla pro sledování plnění příjmů a realizaci opatření k odstranění případných nedostatků nebo k jejich prevenci.

ODŮVODNĚNÍ ODPOVĚDI

Předběžná řídicí kontrola u příjmových operací slouží především k ověření souladu připravované příjmové operace s právními předpisy, se zásadou řádného finančního řízení, se schváleným rozpočtem, programy, projekty, uzavřenými smlouvami rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky a pravidly pro financování činnosti orgánu veřejné správy a k ověření, zda jsou identifikována a řízena s ní související rizika a k ověření, zda je připravovaná operace doložena správnými a úplnými podklady.

Schvalování příjmových operací v rámci předběžné řídicí kontroly u příjmových operací má význam zejména u dotací a smluv, na základě kterých vzniká orgánu veřejné správy nárok na příjem (například nájemní smlouvy, kupní smlouvy na prodej majetku apod.). Příjmové operace představují pro veřejný rozpočet nejen příjem, ale také různé typy rizik spojených například s možným porušením rozpočtové kázně při čerpání dotace nebo uzavřením smlouvy v rozporu s péčí řádného hospodáře.

Schvalovací postup předběžné řídicí kontroly u příjmových operací

Schvalovací postup předběžné řídicí kontroly u příjmových operací je upraven v ustanovení § 12 zákona o řízení a kontrole veřejných financí. Předběžnou řídicí kontrolu před schválením operace zajistí podle ustanovení § 11 odst. 1 zákona o řízení a kontrole veřejných financí příkazce operace a správce rozpočtu při přípravě příjmové operace. Fáze přípravy příjmové operace je například doba před podpisem smlouvy, na jejímž základě vzniká nárok na příjem do rozpočtu orgánu veřejné správy nebo doba před podáním žádosti o dotaci.

Správce rozpočtu u příjmové operace ověří, zda:

- je v souladu se schváleným rozpočtem, programy, projekty, uzavřenými smlouvami nebo rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky,
- odpovídá pravidlům pro financování činnosti orgánu veřejné správy a
- jsou řízena s ní související rozpočtová rizika.

Příkazce operace příjmovou operaci schválí, pokud:

- je v souladu se zákonem o řízení a kontrole veřejných financí, jinými právními předpisy a přímo použitelnými předpisy Evropské unie,
- je nezbytná k zajištění úkolů, záměrů a cílů orgánu veřejné správy,
- je v souladu se zásadou řádného finančního řízení,
- je v souladu se schváleným rozpočtem, programy, projekty, uzavřenými smlouvami rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky a pravidly pro financování činnosti orgánu veřejné správy,
- je doložena správnými a úplnými podklady a
- jsou řízena s ní související rizika.

Předběžnou řídicí kontrolu před schválením operace musí příkazce operace provést v čase, kdy může ovlivnit vznik tohoto příjmu. Tato skutečnost má význam zejména při provedení předběžné řídicí kontroly u dotací. Nárok na příjem u dotací vzniká až rozhodnutím o udělení dotace nebo podepsáním veřejnoprávní smlouvy o poskytnutí dotace, které je závislé na vůli poskytovatele dotace, ne orgánu veřejné správy, který o dotaci žádá. Příkazce operace může v tomto případě ovlivnit pouze rozhodnutí, zda bude podána žádost o dotaci. Před podáním žádosti o dotaci příkazce operace provede předběžnou řídicí kontrolu před schválením operace dle ustanovení § 12 zákona o řízení a kontrole veřejných financí. Touto kontrolou bude zejména ověřeno, zda existuje prokázaná potřeba o dotaci žádat, zda orgán veřejné správy bude schopen plnit podmínky dotace a zda jsou řízena všechna rizika, která jsou s dotací spojena. Ověření příkazce operace a další dokumenty, které se žádostí o dotaci souvisí, jsou podkladem pro osobu nebo orgán, který rozhoduje, zda bude žádost o dotaci podána (například zastupitelstvo obce).

V případě, že příjem orgánu veřejné správy může vzniknout na základě rozhodnutí soudu, je nutné provést předběžnou řídicí kontrolu před schválením operace před předáním věci k rozhodnutí soudu. Soudní řízení je svázáno často s nemalými náklady a může mít dopad do hospodaření orgánu veřejné správy. Úkolem příkazce operace je posoudit zejména hospodárnost, účelnost a efektivnost, tedy zda je vymáhání prostřednictvím soudu přiměřené. V případě rozhodnutí o využití opravných prostředků je řídicí kontrola před schválením operace součástí rozhodnutí, zda bude podáno odvolání, případně využitý jiný opravný prostředek.

Příjem, který může orgánu veřejné správy vzniknout na základě přiznání nákladů v soudním řízení, nepodléhá předběžné řídicí kontrole před schválením operace. Tuto příjmovou operace nelze objektivně ovlivnit, a proto se s ohledem na ustanovení § 14 odst. 2 zákona o řízení a kontrole veřejných financí předběžná řídicí kontrola neprovádí.

Výjimky z provedení předběžné řídicí kontroly u příjmových operací

Část příjmových operací vyplývá z právních předpisů, rozhodnutí správních orgánů nebo soudů a orgán veřejné správy je nemůže ovlivnit. V tomto případě předběžnou řídicí kontrolu před schválením operace u konkrétní operace nelze objektivně provést. Příkladem takové příjmové operace jsou blokové pokuty, platba správního poplatku, úhrada nákladů spojených s poskytnutím informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím apod. Obdobně se postupuje u příjmů z pokuty ukládané v rámci správního řízení. U příjmových operací, které vyplývají ze zákona (například sdílené daně), ustanovení § 14 odst. 2 zákona o řízení a kontrole veřejných financí stanoví, že předběžná řídicí kontrola se provádí pouze v rozsahu, který může orgán veřejné správy ovlivnit (např. existence nároku, technické zajištění výpočtu částky). Předběžná řídicí kontrola se tak neprovádí na aspektech, které z objektivních důvodů ovlivněny být nemohou (např.

nezbytnost operace k zajištění úkolů, záměrů a cílů orgánu veřejné správy či soulad operace se zásadami řádného finančního řízení).

Z ustanovení § 14 odst. 3 písm. a) zákona o řízení a kontrole veřejných financí vyplývá, že v případě příjmových operací, které není z objektivních důvodů možné předvídat, a tudíž není objektivně možné provést předběžnou řídicí kontrolu, lze provést až následnou řídicí kontrolu. Jde například o případy, kdy splývá okamžik, kdy vzniká nárok na příjem nebo okamžik, kdy se o nároku dozví orgán veřejné správy a okamžik provedení platby. Typicky jde o příjmy orgánu veřejné správy za služby, u nichž je úhrada provedena najednou spolu s poskytnutím služby. Pokud je v kompetenci orgánu veřejné správy stanovit ceník za prodávané zboží nebo poskytované služby, provádí se kontrola při stanovení ceníku. Příkladem je stanovení ceníku za obědy ve školní jídelně nebo polygrafické služby.

Sledování plnění příjmů a následná řídicí kontrola

Ustanovení § 15 odst. 4 zákona o řízení a kontrole veřejných financí stanoví povinnost osoby určené vedoucím orgánu veřejné správy sledovat, zda příjmy, na které má orgán veřejné správy nárok, jsou hrazeny včas a ve správné výši. V případě, že nedošlo k uhrazení peněžních prostředků včas nebo ve správné výši, určená osoba přijme k tomu odpovídající opatření. Jde například o postupy vymáhání pohledávek, které vychází z příslušných ustanovení zákonů, které upravují nakládání s majetkem orgánu veřejné správy (např. ustanovení § 31 až § 37a zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ustanovení § 38 zákona o obcích, ustanovení § 17 zákona o krajích, ustanovení § 35 zákona o hlavním městě Praze). Z ustanovení § 9 odst. 1 zákona o řízení a kontrole veřejných financí vyplývá, že podrobnosti stanoví vedoucí orgánu veřejné správy vnitřním předpisem.

Následná řídicí kontrola probíhá na vzorku příjmových operací, který je stanoven na základě analýzy rizik. Podrobnosti stanoví vedoucí orgánu veřejné správy vnitřním předpisem. Následnou řídicí kontrolu provádí osoba určená vedoucím orgánu veřejné správy. Obsahem této kontroly je podle ustanovení § 15 odst. 3 zákona o řízení a kontrole veřejných financí:

- soulad s právními předpisy,
- soulad s podmínkami, za kterých byla příjmová operace schválena,
- soulad se zásadou řádného finančního řízení,
- doložení správnými a úplnými podklady a
- řízení souvisejících rizik.